

modaliteta zaštite i valorizacije spomenika kulture. Objavljuje radove s područja urbanizma, urbane sociologije i zaštite spomenika kulture i prirode.

T. Pl.

LAY, Srećko (Felix), etnograf (Osijek, 1838 – 17. VII. 1913). Prvi intendant osječkoga kazališta. Sabirao, proučavao i promicao seljačke tekstilne rukotvorine, najprije po Slavoniji, a potom i po ostalim našim krajevima. Sa sakupljenim materijalom svoje zbirke priređivao izložbe u zemlji i inozemstvu (Moskva, Pariz, Beč). Posebno se bavio ornamentikom na seljačkome tekstilu.

BIBL.: *Ornamenti jugoslavenske domaće i obrtne djelatnosti*, Wien – Leipzig – Frankfurt a. M., 1875 – 1884. V. Dič.

LAZANIĆ, Nikola, kipar i slikar (druga pol. XVI. st.), rodom iz Nerežišća na Braču. God. 1578. izradio je kamenu oltarnu palu s reljefima (*Majka Božja s djetetom između Sv. Petra i Pavla te Bog Otac na zabatu*) u crkvi Sv. Petra u Nerežišću (potpisano NICOLAUS LAZANEUS). God. 1581 – 84. boravi u Rimu u Ilirskom kolegiju Sv. Jerolima za koji radi kipove dalm. zaštitnika (izgubljeni). U Dubrovniku 1589. sklapa ugovor s korčulanskim klesarom A. Pomenićem, a 1591. uzima za učenika i pomoćnika Vicka Tripunova Pitkovića iz Kotora. U Dubrovniku su očuvana dva najvažnija Lazanićeva djela: kipovi Sv. Vlaha i Sv. Jerolima u crkvi Sv. Vlaha (također potpisani); oba odaju ruku vrsnoga kipara istančanih manirističkih obilježja. Prema istim odlikama pripisuje mu se mramorna glava starca iz dubrovačkoga samostana dominikanaca kao moguća replika jednoga starorimskoga portreta. — Kao slikar se predstavio oltarnom palom *Majka Božja između Sv. Ilije i Sv. Nikole* u crkvi Gospe od Karmena u Bitontu (Apulija). Uz P. Gospodnetića, L. je posljednji istaknuti stvaralac stare dalm. skulpture.

LIT.: C. Fisković, Lazanićevi kipovi u Dubrovniku, Prilozi – Dalmacija, 1950. — Isti, Alcuni pittori del Cinquecento in Puglia e in Dalmazia (N. Lazanić, A. e. D. Bizamano, D. Ateniense), Momenti e problemi della storia delle due sponde adriatiche, Lecce 1973. — I. Fisković, Lazanićeva replika rimskog portreta u Dubrovniku, Peristil, 1991, 34. str. 55 – 62. K. Plj.

LAZANJA, Stjepan Martinov → STJEPAN MARTINOV-LAZANJA

LAZZARINI, Pasquale, kipar (Venecija, 1667 – Gorica, 17. XI. 1731). Suradnik goričke kiparske radionice Giovannija i Leonarda Paccassija, koja je krajem XVII. i poč. XVIII. st. opremala oltarima crkve u Rijeci i Istri. Za crkvu Sv. Vida u Rijeci izradio je glavni oltar (1712) i oltare Sv. Stanislava i Sv. Ladislava (1727). Pripisuju mu se oltari Sv. Petra u zbornoj crkvi u Rijeci i Sv. Nikole u župnoj crkvi u Pazinu. Njegova se skulptura često ne uzdiže iznad zanatske kakvoće, kipovi su statični i opisni, dok su dekoracija i arhitektura oltara izvedeni u bujnijim baroknim oblicima XVIII. st.

LIT.: R. Matejčić, Udio goričkih i furlanskih majstora u baroknoj umjetnosti Rijeke, ZLU, 1978, 14. — Horvat – Matejčić – Prijatelj, Barok. R.

LEARD, Giuseppe (Joseph), graditelj i slikar (Rijeka, 11. XI. 1824 – 23. I. 1897). Diplomirao na Vojnoj inženjerskoj akademiji u Beču 1843. God. 1867. vratio se u Rijeku gdje je od 1872. bio šef Tehničkoga ureda, ujedno i glavni inženjer prometnica i vodovoda. Bio je vlasnik građevnoga poduzeća (s V. Celligom), vjerojatno 1884 – 93. Projektirao je stambene zgrade u neorenesansnome stilu. Slikao akvarelom, crtao vedute, krajolike, narodne nošnje i prizore iz svakodnevnoga života. Hrvatski povijesni muzej u Zagrebu posjeduje više od 50 njegovih akvarela.

LIT.: M. Schneider, Narodne nošnje u slikarstvu i grafici XIX. stoljeća (katalog), Zagreb 1971. — Ista, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940 (katalog), Zagreb 1977. — B. Vižintin, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993. R.

LEARD, John (Janko), slikar (Rijeka, 1871 – 1935). Slikao krajolike, marine i vedute s motivima iz Rijeke (*Pećine*, 1888), Lovrana i Mošćenice te aktove. Izlagao je na skupnim izložbama u Rijeci 1907, 1914, 1916. i 1917.

LIT.: B. Vižintin, Rijeka u očima slikara (katalog), Rijeka 1960. — V. Ekl, Fluminensia, Rijeka 1991. — B. Vižintin, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993.

LEARD, Rosa, slikarica (Rijeka, 18. XI. 1823 – Verona, 10. XII. 1860). Slikarstvo studirala u Firenci i u Rimu, gdje je naučila tehniku freske, kojom je oslikala staru evangeličku kapelu u Rijeci. Slikala u akvarelu, ulju i temperi pejzaže i marine romantičnih oznaka, te portrete riječkih ličnosti (*Slikar F. Colombo*). Bavila se i grafikom (*Portreti riječkih ličnosti*). Izlagala na skupnoj izložbi u Rijeci 1893.

LIT.: Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961. — B. Vižintin, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993. R.

P. LAZZARINI, *Andeo s Veronikinim rupcem* na glavnom oltaru crkve Sv. Vida u Rijeci

LECHNER, Zdenka, etnolog (Osijek, 5. VIII. 1918). Studirala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Osnivač Etnografskoga odjela Muzeja Slavonije u Osijeku (1951), potom kustos u Etnografskome muzeju u Zagrebu. Posebno se bavila narodnim nošnjama.

BIBL.: Običaj »Kraljice« u Dalju, Osječki zbornik, 1960, 7; Proizvodnja pokljuka u požeškom Novom selu, ibid., 1962, 8; Narodna nošnja u Đakovštini, Đakovački vezovi, 1968; Zlatovez u Đakovštini, ibid., 1970; Buše, pokladni običaj baranjskih Hrvata, Etnološki prilozi 1978, 1. J. R. R.

LEDENICE, ruševine utvrđena grada *SI* od Novoga Vinodolskoga. Prvi put se spominje 1248; napušten potkraj XVII. st. Rubom zaravanka na vrhu brjega opasuju ga zidine s polucilindričnim ugaonim kulama. Na najvišoj točki (na istoku) u zidine je uklopljen frankopanski kaštel, zatvoren zidom i prema naselju. Usred kaštela je prizmatična obrambena kula. — Stara župna crkva Sv. Stjepana, jednobrodna romanička građevina bačvasta svoda, produžena je u XIV – XV. st. i u dograđenu dijelu presvođena gotičkim šiljastim svodom. Zvonik uz crkvu služio je i kao obrambena kula gradskih vrata. Na crkvu se oslanja gradska loža. Staroj, napuštenoj župnoj crkvi pripadala su zvona iz 1471 (rad dubrovačkoga ljevača Benedikta), srebrni relikvijar s glavom mučenice iz XIV. st. i pokaznica iz XV. st. U selu pod gradom sagrađena je na groblju crkva Sv. Jurja 1716., a nova župna crkva 1827.

LIT.: R. Matejčić, Spomenici kulture na području općine Crikvenica, Peristil, 1991, 34. B. F.

LEDERER, Gordan, snimatelj i fotograf (Zagreb, 21. IV. 1958 – Hrvatska Kostajnica, 19. VIII. 1991). Diplomirao je na Akademiji za kazališnu i televizijsku umjetnost u Zagrebu; od 1988. snimatelj HTV. Autor je dokumentarnih filmova i videozapisa o hrv. kulturnoj baštini (*Agramer historische Video Zeitung*), te fotografija, posebice portreta i spomenika kulture i prirode (*Žirje listopada 1989; Irak*, 1991). Kao ratni reporter svjedočio je iz Knina, Pakraca, Vinkovaca, Vukovara te s ratišta Slavonije i Banije. Poginuo je snimajući na banijskoj bojišnici (*Banijska praskozorja*, 1991). Posmrtna izložba njegovih radova priredena je u Zagrebu (1992) i Genovi (1993).

LIT.: Z. Maković, Čovjek s filmskom kamerom, Vjesnik (Panorama), 16. VIII. 1991. — Žirajski libar, Žirje – Šibenik 1994. V. Fo.

LEDIĆ, Gerhard, novinar i sakupljač umjetnina (Zagreb, 5. V. 1926). Školovao se u Zagrebu. »Tzv. Lutajući« reporter »Vjesnika u srijedu« i »Večernjega lista«, suradnik HRT-a. Osim antikviteta i knjižnice bogate raritetima, sakupio je i zbirku djela naivnih umjetnika (*Svijet naivnih* i